

УДК 378.014.6:378.4(477.46-21)УДПУ]:[37.013:17.0]

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-13\(18\)-82-93](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-13(18)-82-93)

Бутенко Ольга Григорівна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології та педагогіки розвитку дитини, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, вул. Садова, 26, м. Умань, 20300, тел.: (063) 178-61-09, <https://orcid.org/0000-0003-2763-185X>

Бабій Інна Володимирівна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, вул. Садова, 26, м. Умань, 20300, тел.: (097) 480-37-47, <https://orcid.org/0000-0003-2336-3499>

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ЗАПОРУКА ЯКІСНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМАНЬСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ

Анотація. Стаття присвячена висвітленню основних векторів реалізації принципів академічної доброчесності як складника внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (УДПУ імені Павла Тичини).

З'ясовано, що нині в УДПУ імені Павла Тичини формуються нові підходи і механізми провадження освітньої діяльності. На університетському рівні розроблено і затверджено низку документів, що регламентують використання різних механізмів і процедур забезпечення якісної освіти (Етичний кодекс науково-педагогічних та педагогічних працівників, Кодекс академічної доброчесності, Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату, Положення про контроль та оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти, Положення про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, Положення про випускні кваліфікаційні роботи та ін.).

Загальними принципами академічної доброчесності, якими мають керуватися учасники освітнього процесу УДПУ імені Павла Тичини, є: принцип законності, принцип чесності та порядності, принцип поваги, принцип справедливості, принцип взаємної довіри та взаємоповаги, принцип відповідальності, принцип компетентності й професіоналізму, принцип прозорості. Дотримання зазначених принципів має бути справою доброчесності всіх без винятку членів університетської спільноти.

Основними видами порушень академічної доброчесності в університеті визнано: академічний плагіат, корупція, необ'єктивне оцінювання, несанкціонована співпраця, обман, списування, фабрикація, фальсифікація,

хабарництво, шахрайство). Також передбачено академічну відповідальність за кожний вид порушення.

Доведено, що порушення принципів доброчесності учасниками освітнього процесу знищує систему освіти, повністю руйнує репутацію вишу, демотивує старанних у навчанні здобувачів вищої освіти, призводить до невизнання дипломів на вітчизняному та світовому рівнях і неконкурентоспроможності випускників на ринку праці.

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини буде і надалі посилювати вимоги щодо забезпечення академічної доброчесності, тим самим забезпечуючи якісну вищу освіту та підтверджуючи репутацію престижного, потужного, конкурентоспроможного вишу не лише у вітчизняному, й світовому освітянському просторі.

Ключові слова: академічна доброчесність, академічна недоброчесність, вища освіта, якість освіти, плагіат, моніторинг якості освіти, внутрішнє забезпечення якості вищої освіти.

Butenko Olha Hryhorivna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Psychology and Pedagogy of Child Development, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Sadova St. , 26, Uman, 20300, tel.: (063) 178-61-09, <https://orcid.org/0000-0003-2763-185X>

Babii Inna Volodymyrivna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Special and Inclusive Education, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Sadova St. , 26, Uman, 20300, тел.: (097) 480-37-47, <https://orcid.org/0000-0003-2336-3499>

ACADEMIC INTEGRITY AS A GUARANTEE OF QUALITY HIGHER EDUCATION IN THE PAVLO TYCHYNY UMAN STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY

Abstract. The article is devoted to highlighting the main vectors of the implementation of the principles of academic integrity as a component of internal quality assurance of higher education at Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University.

It has been found that new approaches and mechanisms for conducting educational activities are being formed at the university. At the university level, a number of documents have been developed and approved that regulate the use of various mechanisms and procedures for ensuring quality education (Code of Ethics for Scientific and Pedagogical and Pedagogical Workers, Code of Academic Integrity, Regulations on Prevention and Detection of Academic Plagiarism, Regulations on Control and Evaluation of Educational Achievements of Graduates of education, Regulations on ensuring the quality of educational activities and the quality of higher education, Regulations on graduation qualification papers, etc.).

The general principles of academic integrity, which should be followed by the participants of the educational process, are: the principle of legality, the principle of honesty and decency, the principle of respect, the principle of justice, the principle of mutual trust and mutual respect, the principle of responsibility, the principle of competence and professionalism, the principle of transparency. Compliance with these principles should be a matter of integrity for all members of the university community without exception.

The main types of violations of academic integrity at the university are recognized as: academic plagiarism, corruption, biased evaluation, unauthorized cooperation, deception, writing off, fabrication, falsification, bribery, fraud) and academic responsibility for each type of violation

It has been proven that the violation of the principles of integrity by the participants of the educational process destroys the education system, completely destroys the reputation of the institution, demotivates diligent students of higher education, leads to the non-recognition of diplomas at the national and international levels and the uncompetitiveness of graduates on the labor market.

Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University will continue to strengthen the requirements for ensuring academic integrity, thereby ensuring high-quality higher education and the reputation of a prestigious, powerful and competitive higher education institution not only in the domestic, but also in the world educational space.

Keywords: academic integrity, academic dishonesty, higher education, quality of education, plagiarism, monitoring of the quality of education, internal quality assurance of higher education.

Постановка проблеми. Звільнившись від пут Радянського Союзу, Україна отримала у спадок чи не найкорумпованішу у світі освітню галузь. З кожним роком кількість людей із вищою освітою збільшується, захисти кандидатських і докторських дисертацій фактично поставлено на конвеєр. Людям не потрібні знання, їм потрібні лише дипломи престижних вишів та стрімкий кар'єрний зліт. Як наслідок, сумнівна спритність, масовість та глибина фальсифікацій, обману, корупції істотно знизили цінність вітчизняної освіти і науки.

Поняття «академічна доброчесність» вперше в нашій країні було використано у 2009 році, як результат аналізу фахівців Інституту освітньої аналітики Міністерства освіти і науки України.

У 2016 році Міністерство освіти і науки України у партнерстві з Американськими радами з міжнародної освіти (American Councils for International Education), за підтримки посольства США в Україні, ратифікували Проєкт сприяння академічної доброчесності в Україні (Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project – SAIUP), у якому взяли участь десять українських вишів. Проєкт був спрямований на реалізацію трьох взаємозалежних, послідовних складників академічної доброчесності: створення суспільної

підтримки академічної доброчесності (брендинг); розвиток навичок зі створення університетської бази з академічної доброчесності із застосуванням міжнародних освітніх практик; норми та виконання: норми – на рівні університету, нормативні реформи – на рівні міністерства [1].

З метою підвищення рівня освіти до європейських стандартів, забезпечення довіри до результатів освітніх та наукових досягнень, здатності до конкурентоспроможності на світовому ринку праці, у 2017 році Верховна Рада ухвалює в новій редакції Закон України «Про освіту» і Закон України «Про вищу освіту», статті яких чітко визначають зміст поняття доброчесності в академічній площині. Академічна доброчесність стає основною метою освітніх закладів, забезпечуючи їх імідж.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам вищої освіти присвятили свої праці А. Алексюк, В. Андрущенко, Ю. Бабанський, І. Бех, В. Бобрицька, Л. Вовк, Н. Дем'яненко, А. Капська, В. Кремень, В. Луговий, Н. Ничкало, Д. Ніколенко, В. Огнев'юк, О. Олексюк, О. Пехота, О. Савченко, М. Семенов, В. Семиченко, Р. Скульський, Г. Тарасенко, М. Ярмаченка та ін.

Значним внеском у розвиток вітчизняної вищої освіти, забезпечення її якості є дослідження науковців Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (О. Авраменко, О. Безлюдний, О. Бялик, М. Гагарін, Л. Іщенко, І. Калиновська, Л. Карнаух, О. Коберник, Т. Кочубей, О. Кравченко, Н. Кравчук, В. Кушнір, О. Мельникова, І. Підлипняк, О. Попиченко, О. Рябошапка, С. Семчук, А. Слатвінська, Н. Трофаїла, С. Цимбал-Слатвінська, Л. Черніченко та ін.).

Питання формування доброчесності в академічній площині широко висвітлені в працях зарубіжних учених (Е. Abbott, D. Andres, D. Ben-David, E. Bensal, T. Bretag, D. Weise, M. Green, P. Ginns, B. Clark, D. McCabe, M. Moritz, N. Ten, K. Chapman та ін.). Вагомі напрацювання у вирішенні означеної проблеми нині мають і вітчизняні науковці (К. Васильєва, Р. Ватермеєр, М. Жарикова, І. Жилаєв, І. Каменщик, В. Касаджик, О. Коробкіна, С. Мельничук, Н. Пеньковська, В. Ромакін, В. Сацик, Т. Тимочко, Т. Фініков, Д. Чабб, В. Шерстюк, Т. Яворська та ін.).

Мета статті – висвітлити основні вектори реалізації принципів академічної доброчесності як складника внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини.

Виклад основного матеріалу. Насамперед з'ясуємо, що ж таке академічна доброчесність. Звернімося до нормативних документів.

Закон України «Про освіту» (стаття 42) трактує академічну доброчесність (англ. – *academic integrity*) як сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої)

діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень [2].

Порушенням доброчесності в академічній площині є: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво та необ'єктивне оцінювання.

Академічний плагіат (англ. *academic plagiarism*) є найрозповсюдженішою формою академічної недоброчесності і полягає у свідомому поширенні чужої наукової інформації із позиції власного авторства. Варто зазначити, що це негативне явище не є новим. Як стверджують історики, привласнення чужих думок розпочалося майже одночасно із виникнення писемності. Стійке негативне ставлення до плагіату, яке сформувалося в суспільстві, призвело до поступового створення законодавчої бази щодо захисту авторських прав [3].

Згідно з Законом України «Про освіту», академічний плагіат – це свідоме поширення чужої наукової інформації із позиції власного авторства, оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства [2].

Основними різновидами академічного плагіату Закон України «Про освіту» визначає:

- дослівне запозичення текстових фрагментів без оформлення їх як цитат з посиланням на джерело;
- використання інформації (факти, ідеї, формули, числові значення тощо) з джерела без посилання на це джерело;
- перефразування тексту джерела у формі, що є близькою до оригінального тексту, або наведення узагальнення ідей, інтерпретацій чи висновків з певного джерела без посилання на це джерело;
- подання як власних робіт (дисертацій, монографій, навчальних посібників, статей, тез, курсових, дипломних та магістерських робіт, рефератів тощо), виконаних на замовлення іншими особами, у тому числі робіт, стосовно яких справжні автори надали згоду на таке використання [4].

За чинним законодавством України, самоплагіат, як і академічний плагіат, є обманом, юридичною фікцією і видом порушення академічної доброчесності. Під самоплагіатом розуміється часткове або повне оприлюднення власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів [2].

Нерідко в наукових публікаціях, дисертаційних, випускних кваліфікаційних чи курсових роботах наводяться вигадані експериментальні дані, результати анкетування, дані про емпіричні дослідження та їх апробацію та ін., які насправді не виконувалися. Вигадування даних чи фактів, що

використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях носить назву фабрикації [2].

Нині актуальним видом порушення академічної доброчесності є фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень [2]. Тобто, фальсифікацією є: внесення змін до результатів досліджень або приховування окремих результатів з метою позбавлення від даних, що спростовують або не підтверджують висунуту гіпотезу, зроблених висновків тощо [4].

Досить часто під час виконання модульного чи підсумкового контролю, має місце списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання [2].

Під обманом, як видом академічної недоброчесності, відповідно до Закону України «Про освіту», слід розуміти надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу. Формами обману, як зазначалося вище, є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування [2]. Окрім того, обманом є імітація освітньої та наукової діяльності; приписування співавторства чи, навпаки, невключення до співавторства осіб, які безпосередньо брати участь у дослідженні чи підготовці публікації; свідоме викривлення посилань на джерела чи викривлення інформації, що міститься у джерелах; симуляція погіршення стану здоров'я, хвороби з метою уникнення контрольних заходів; отримання копії екзаменаційних білетів, питань чи завдань раніше, ніж буде дозволено викладачем; підробка підписів в офіційних документах (залікових книжках, актах, звітах, угодах тощо); надання відгуків або рецензій на наукові або навчальні роботи без належного проведення їх експертизи; надання закладом вищої освіти або його співробітниками недостовірної інформації про заклад, його освітні програми, систему оцінювання, результати навчання, конкурси тощо [4].

Хабарництво, як вид порушення академічної доброчесності, передбачає надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозицію щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі [2]. Так, хабарництвом є, зокрема, одержання, провокування або пропонування неправомірної вигоди за отримання позитивної або вищої оцінки при складанні будь-якого виду поточного та підсумкового контролю; примусові благодійні внески та примусова праця здобувачів освіти та/або їхніх батьків; примусове надання освітніх послуг (примусове репетиторство) та ін. [4]. У випадках, визначених Кримінальним кодексом України, хабарництво може розцінюватися як кримінальний злочин і передбачати кримінальну відповідальність.

У закладах освіти має місце ще один вид академічної недоброчесності – необ’єктивне оцінювання, тобто свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти [2]. Тобто, необ’єктивне оцінювання проявляється через: навмисне створення нерівних умов для різних здобувачів; використання незрозумілої здобувачам освіти системи оцінювання; невчасне повідомлення здобувачів освіти про систему оцінювання результатів навчання; створення системи оцінювання, що не відповідає декларованим цілям та завданням теми, дисципліни, практики, освітньої програми тощо; надання та/або отримання будь-яких необґрунтованих переваг в освітній, дослідницькій чи трудовій діяльності здобувачам освіти та співробітникам закладу вищої освіти, у тому числі через родинні та інші неформальні зв’язки, застосування тиску на осіб, що приймають відповідні рішення тощо [4].

У Законі України «Про вищу освіту» зазначається, що науково-педагогічні, наукові та педагогічні працівники закладу вищої освіти зобов’язані дотримуватися в освітньому процесі та науковій (творчій) діяльності академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувачами вищої освіти (стаття 58). Зі свого боку, здобувачі вищої освіти зобов’язані виконувати вимоги освітньої (наукової) програми (індивідуального навчального плану (за наявності), дотримуючись академічної доброчесності, та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання (стаття 63) [5].

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини (УДПУ імені Павла Тичини) – заклад вищої освіти з високим рівнем академічної репутації, корпоративної культури, сучасним іміджем. Питання академічної доброчесності в університеті регулюються Законом України «Про освіту», Законом України «Про вищу освіту», Рекомендаціями Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності, Стандартами і рекомендаціями щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) та ін., а також низкою документів, затверджених вченою радою Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, що містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності і запобігання проявам академічної недоброчесності. Серед них: Етичний кодекс науково-педагогічних та педагогічних працівників Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини; Кодекс академічної доброчесності Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини; Положення про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини; Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини; Положення про контроль та оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти в Уманському державному

педагогічному університеті імені Павла Тичини; Положення про групи зі змісту та якості освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини; Положення про видачу диплома з відзнакою Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини; Положення про випускні кваліфікаційні роботи в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини; Положення про систему рейтингової оцінки діяльності науково-педагогічних працівників Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини; Положення про участь студентів у забезпеченні якості вищої освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини та ін. Усі ці документи розміщено у відкритому доступі на офіційному веб-сайті УДПУ імені Павла Тичини – <https://udpu.edu.ua>.

Етичний кодекс науково-педагогічних та педагогічних працівників Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини має за мету утвердження у професійній діяльності науково-педагогічних та педагогічних працівників морально-етичних цінностей і професійних норм на засадах гуманності, толерантності, поваги, конфіденційності, довіри, співпраці, ввічливості, відповідальності. Документ розроблено на основі Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про захист суспільної моралі», «Про запобігання корупції» та Статуту університету. Етичний кодекс визначає, систематизує, упорядковує та закріплює єдину систему норм, правил і критеріїв професійної етики в усіх видах педагогічної та наукової діяльності, що регулюють відносини між науково-педагогічними, педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти, іншими членами колективу університету, захищають їхню особистісну цінність і гідність, підтримують якість професійної діяльності [6].

Кодекс академічної доброчесності Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини спрямований на усвідомлення адміністрацією, професорсько-викладацьким колективом, здобувачами вищої освіти та співробітниками університету важливості дотримання етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. У Кодексі, відповідно до положень Закону України «Про освіту», подано трактування основних термінів і понять, таких як-от: академічна доброчесність, академічна свобода, освітній процес, результати навчання, якість освітньої діяльності та ін.

Загальними принципами академічної доброчесності, якими мають керуватися учасники освітнього процесу, є: принцип законності, принцип чесності та порядності, принцип поваги, принцип справедливості, принцип взаємної довіри та взаємоповаги, принцип відповідальності, принцип компетентності й професіоналізму, принцип прозорості. Дотримання

зазначених принципів має бути справою доброчесності всіх без винятку членів університетської спільноти. Також у документі чітко прописано основні види порушень академічної доброчесності (академічний плагіат, корупція, необ'єктивне оцінювання, несанкціонована співпраця, обман, списування, фабрикація, фальсифікація, хабарництво, шахрайство) та академічна відповідальність за кожний вид порушення [7].

З метою моніторингу дотримання учасниками освітнього процесу моральних та правових норм Кодексу академічної доброчесності в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини створюється Комісія з питань академічної доброчесності (далі – Комісія). У своїй роботі Комісія керується Конституцією України; Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту» та іншими чинними нормативно-правовими актами; Статутом Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини; Кодексом академічної доброчесності в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини; Положенням про організацію освітнього процесу в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини; Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини; Порядком перевірки дисертаційних робіт на наявність академічного плагіату, поданих до розгляду в спеціалізовані вчені ради в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини [7].

Основними завданнями Комісії є: виявлення порушення академічної доброчесності з боку учасників освітнього процесу; розгляд скарг про підозру в застосуванні неетичних практик в освітній і науковій діяльності; отримання і розгляд заяв щодо порушення Кодексу академічної доброчесності та надання пропозицій адміністрації університету (факультетів) щодо накладання відповідних санкцій. У Кодексі академічної доброчесності детально описано процедуру створення Комісії та процедуру розгляду питань щодо порушення академічної доброчесності [7].

Ще одним важливим документом щодо дотримання принципів академічної доброчесності в освітньому середовищі є Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини. Це Положення розроблене з метою запобігання та виявлення академічного плагіату у випускних кваліфікаційних роботах здобувачів вищої освіти освітніх ступенів «молодший бакалавр», «бакалавр», «магістр» денної та заочної форм навчання; підвищення рівня культури щодо етичного використання результатів досліджень; розвитку навичок коректної роботи з джерелами інформації; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; активізації самостійної та індивідуальної творчої роботи при створенні авторського твору та відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування [8].

Положення визначає види академічного плагіату (копіювання інформації, перефразування, компіляція), чітко описує заходи із його профілактики (формування, видання та розповсюдження методичних рекомендацій з уніфікованим визначенням вимог щодо належного оформлення покликань на матеріали, використані у роботах; включення у зміст дисциплін «Основи наукових досліджень», «Методологія наукових досліджень», «Моніторинг якості освіти» та інших суміжних дисциплін теми про плагіат та шляхи його усунення; розміщення цього Положення на офіційному веб-сайті УДПУ імені Павла Тичини) та запобігання (проведення публічного захисту робіт; обговорення кращих робіт на наукових конференціях та можливість їх представлення до публікації в університетських та інших наукових виданнях; обговорення кращих робіт на засіданнях студентських наукових гуртків, наукових проблемних груп, студентських наукових товариств, товариств молодих вчених, круглих або дискусійних столів) [8].

Усі випускні кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти, починаючи ще з 2012 року, проходять перевірку на академічний плагіат. Оформлення роботи має відповідати вимогам щодо її написання відповідно до Положення про випускні кваліфікаційні роботи в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини [9]. На підставі графіків попередніх захистів, навчально-методичний відділ укладає графік подачі випускних кваліфікаційних робіт на перевірку в системі «Anti-Plagiarism». Відповідальними за перевірку робіт визначаються особи з числа методистів навчально-методичного відділу та інженерів-програмістів інформаційно-обчислювального центру. Впродовж десяти днів після реєстрації роботи в системі «Anti-Plagiarism», надається висновок про результати перевірки роботи на плагіат, який обов'язково додається до роботи. У випадку виявлення у роботі здобувача вищої освіти перевищення відсотку встановлених у п. 6 критеріїв оцінювання плагіату (максимальний збіг з однією роботою, наявність помилок) ініціюється рішення про недопущення роботи до захисту та повернення матеріалів на доопрацювання. Після доопрацювання автор подає роботу для повторної перевірки на наявність плагіату. У разі незгоди автора на доопрацювання та усунення плагіату у роботі, здобувач вищої освіти не допускається до її захисту.

Положення також регламентує порядок подання апеляції та її розгляд у випадку незгоди здобувача вищої освіти з висновком системи «Anti-Plagiarism» щодо виявлення факту плагіату у роботі [9].

Висновки. Отже, одним із ключових складників системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти та якості освітньої діяльності у виші, зокрема в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини, є академічна доброчесність, що передбачає створення освітнього середовища, нетерпимого до фальсифікацій, обману, академічного шахрайства та корупції. Порушення принципів доброчесності учасниками освітнього процесу знищує

систему освіти, повністю руйнує репутацію освітнього закладу, демотивує старанних у навчанні здобувачів вищої освіти, призводить до невизнання дипломів на вітчизняному та світовому рівнях і неконкурентоспроможності випускників на ринку праці.

Нині в УДПУ імені Павла Тичини формуються нові підходи і механізми провадження освітньої діяльності. На університетському рівні розроблено і затверджено в установленому порядку необхідні документи, що регламентують використання різних механізмів і процедур забезпечення якісної освіти. Важливою у цьому напрямку є постійна співпраця гарантів та проектних груп освітніх програм зі стейкхолдерами, зокрема, із працедавцями. Саме працедавці дають можливість здобувачам вищої освіти зрозуміти, якими саме якостями, знаннями і навичками вони мають володіти як майбутні фахівці чи професіонали [10].

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини буде і надалі посилювати вимоги щодо забезпечення академічної доброчесності, тим самим забезпечуючи якісну вищу освіту та підтверджуючи репутацію престижного, потужного, конкурентоспроможного вишу не лише у вітчизняному, й світовому освітянському просторі.

Література:

1. Колесников А. Академічна доброчесність в українському освітньо-науковому просторі: проблеми та соціальні загрози [Електронний ресурс] / Андрій Колесников // Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України. – 2019. – Вип. 24. – С. 122-128. – Режим доступу: <http://rarrpsu.wunu.edu.ua/index.php/rapfdu/issue/view/14>
2. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Академічний плагіат [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%B3%D1%96%D0%B0%D1%82
4. Розширений глосарій термінів та понять ст. 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту» (від 5 вересня 2017 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/glyusariy.pdf>
5. Закону України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
6. Етичний кодекс науково-педагогічних та педагогічних працівників Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://udpu.edu.ua/pro-universitytet/dokumenty>
7. Кодекс академічної доброчесності Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://udpu.edu.ua/pro-universitytet/dokumenty>
8. Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (нова редакція) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://udpu.edu.ua/pro-universitytet/dokumenty>
9. Положення про випускні кваліфікаційні роботи в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://udpu.edu.ua/pro-universitytet/dokumenty>

10. Бутенко О. Г. Забезпечення якості освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини. *Multidisciplinární mezinárodní vědecký magazín «Věda a perspektivy»* je registrován v České republice. Státní registrační číslo u Ministerstva kultury ČR: E24142. No 11(18) 2022. str. 89-100. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-11\(18\)](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-11(18))

References:

1. Kolesnykov A. (2019). Akademichna dobrochesnist v ukrainskomu osvitno-naukovomu prostori: problemy ta sotsialni zahrozy [Academic integrity in the Ukrainian educational and scientific space: problems and social threats] *Rehionalni aspekty rozvytku produktyvnykh syl Ukrainy*, 24, 122-128. (n. d.). rarrpsu.wunu.edu.ua/index.php/rarrpsu/issue/view/15 Retrieved from <http://rarrpsu.wunu.edu.ua/index.php/rarrpsu/article/view/361> [in Ukrainian].
2. Zakon Ukrainy «Pro osvitu» [The Law of Ukraine «On Education»]. (n. d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> [in Ukrainian].
3. Akademichniy plahiat [Academic plagiarism] (n. d.). [uk.wikipedia.org/wiki](http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%B3%D1%96%D0%B0%D1%82). Retrieved from https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%B3%D1%96%D0%B0%D1%82 [in Ukrainian].
4. Rozshyrenyi hlosarii terminiv ta poniat st. 42 «Akademichna dobrochesnist» Zakonu Ukrainy «Pro osvitu» (vid 5 veresnia 2017 r.) [Extended glossary of terms and concepts of Art.42 «Academic Integrity» of the Law of Ukraine «On Education» (as of September 5, 2017)] (n. d.). [zakon.rada.gov.ua](https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/glyusariy.pdf). Retrieved from <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/glyusariy.pdf> [in Ukrainian].
5. Zakonu Ukrainy «Pro vyshchu osvitu» [The Law of Ukraine « On Higher Education»]. (n. d.). [zakon.rada.gov.ua](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> [in Ukrainian].
6. Etychnyi kodeks naukovo-pedahohichnykh ta pedahohichnykh pratsivnykiv Umanskoho derzhavnogo pedahohichnogo universytetu imeni Pavla Tychyny [Code of ethics of scientific-pedagogical and pedagogical workers of the Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University] (n. d.). [udpu.edu.ua](https://udpu.edu.ua/pro-universytet/dokumenty) Retrieved from <https://udpu.edu.ua/pro-universytet/dokumenty> [in Ukrainian].
7. Kodeks akademichnoi dobrochesnosti Umanskoho derzhavnogo pedahohichnogo universytetu imeni Pavla Tychyny [Code of Academic Integrity of the Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University] (n. d.). [udpu.edu.ua](https://udpu.edu.ua/pro-universytet/dokumenty) Retrieved from <https://udpu.edu.ua/pro-universytet/dokumenty> [in Ukrainian].
8. Polozhennia pro zapobihannia ta vyavlennia akademichnogo plahiatu v Umanskomu derzhavnomu pedahohichnomu universyteti imeni Pavla Tychyny (nova redaktsiia) [Regulation on the prevention and detection of academic plagiarism of the Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University (new version)] (n. d.). [udpu.edu.ua](https://udpu.edu.ua/pro-universytet/dokumenty) Retrieved from <https://udpu.edu.ua/pro-universytet/dokumenty> [in Ukrainian].
9. Polozhennia pro vypuskni kvalifikatsiini roboty v Umanskomu derzhavnomu pedahohichnomu universyteti imeni Pavla Tychyny [Regulations on graduation qualification papers of the Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University] (n. d.). [udpu.edu.ua](https://udpu.edu.ua/pro-universytet/dokumenty) Retrieved from <https://udpu.edu.ua/pro-universytet/dokumenty> [in Ukrainian].
10. Butenko O. (2022). Zabezpechennia yakosti osvity v Umanskomu derzhavnomu pedahohichnomu universyteti imeni Pavla Tychyny [Ensuring the quality of education in the Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University] *Multidisciplinární mezinárodní vědecký magazín «Věda a perspektivy»* je registrován v České republice. Státní registrační číslo u Ministerstva kultury ČR: E24142. 11(18), 89-100. (n. d.). perspectives.pp.ua/index.php/vp/index Retrieved from [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-11\(18\)](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-11(18)) [in Ukrainian].